

2023. gada 29. maijs

Darba vides riska novērtēšana digitālajā laikmetā – pētījuma “Darba apstākļi un riski Latvijā rezultāti”

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

VITA BREVIS ARS LONGA

Ivars Vanadziņš,
Linda Paegle, Kristiāna Venžega, Lāsma Akulova, Svetlana, Lakiša

Kontakti: ivars.vanadzins@rsu.lv

Saturs

■ Metodoloģija

■ Daži rezultāti:

- » Kāda ir situācija ar darba vides riska novērtēšanu Latvijā?
- » Vai darba vides riska novērtēšanai tiek izmantoti digitālie rīki?
- » Kā tiek veikta darba vides riska novērtēšana attālinātajām darba vietām?

■ Secinājumi

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

**Pētījums veikts darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība”
7.3.1. specifiskā atbalsta mērķa „Uzlabot darba drošību, it īpaši
bīstamo nozaru uzņēmumos” projekta „Darba drošības normatīvo
aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” (Nr.
7.3.1.0/16/I/001) ietvaros pēc Valsts darba inspekcijas pasūtījuma.**

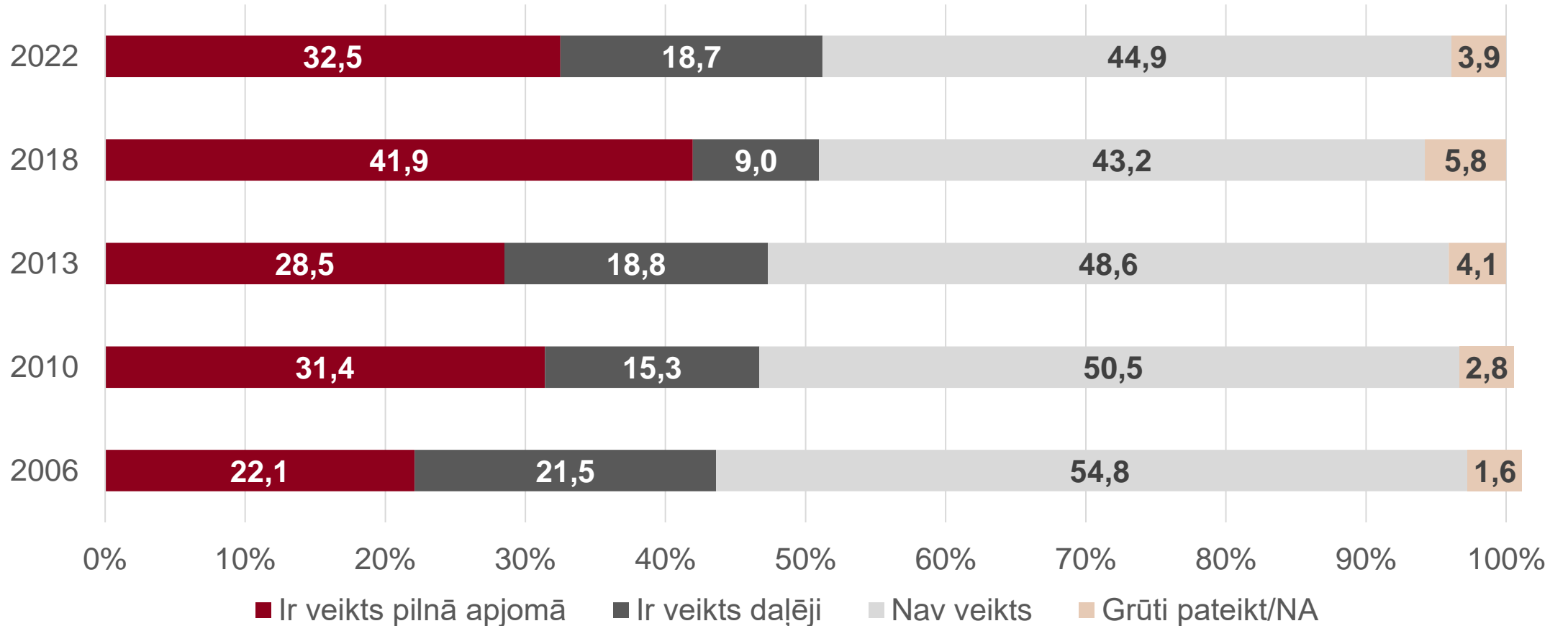
Pētījuma metodes (*datiem šajā prezentācijā*)

Datu vākšana - 2022. gada pirmā puse

- **Darba devēju aptauja** (aptuveni 1000 respondenti), computer-assisted telephone interviews (CATI);
- **Darbinieku aptauja** (aptuveni 2500 respondenti), computer-assisted personal interviewing (CAPI);
- **Vecāko DAS aptauja** (aptuveni 200 respondenti), elektroniski izplatītas tiešsaistes aptaujas;
- **3 fokusgrupu diskusijas ar darba devējiem** vai viņu pārstāvjiem ;
- **2 fokusgrupu diskusijas ar vecākajiem DAS** (pakalpojumu sniedzējiem un uzņēmumu pārstāvjiem);

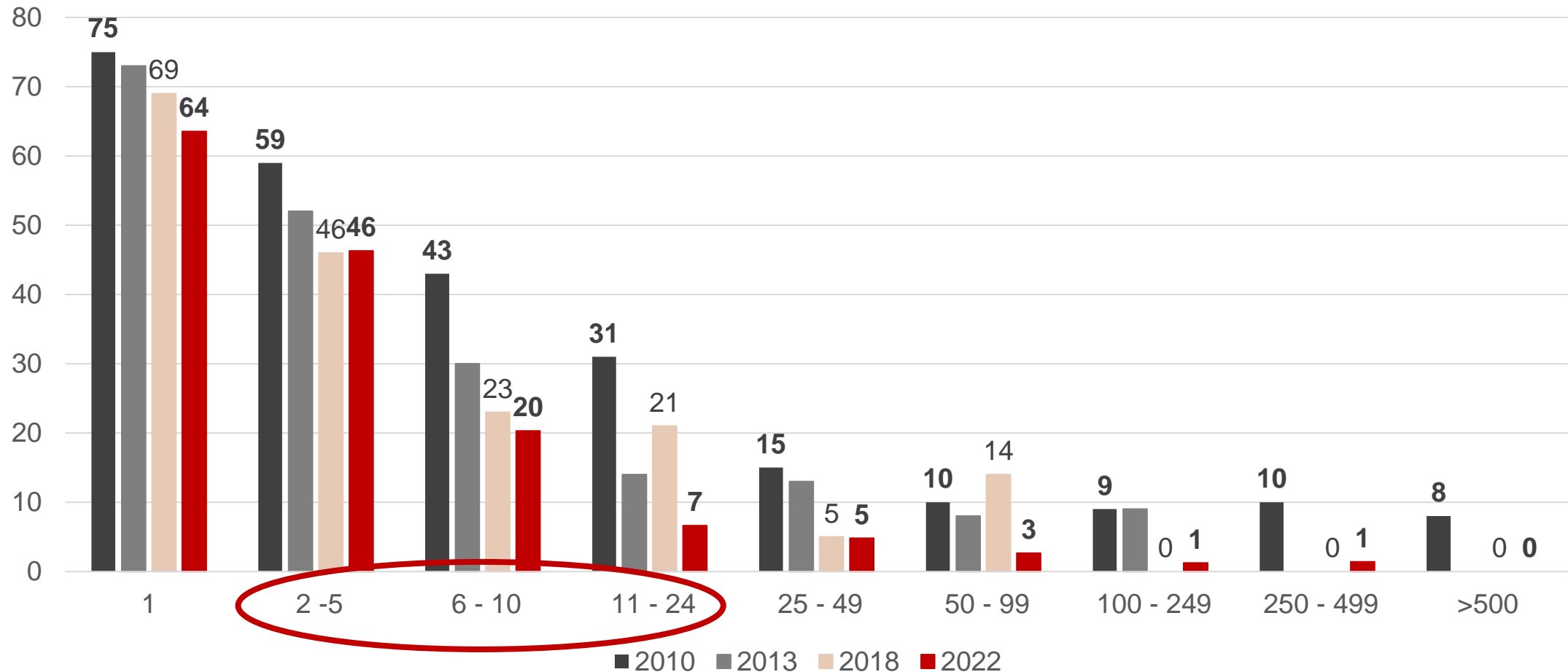
Darba devēju īpatsvars, kas norādījuši, vai pēdējā gada laikā veikuši darba vides riska novērtējumu, %

Darba devēju aptaujas, aptuveni 1000 respondentu vienā aptaujā

To uzņēmumu īpatsvars (%), kuriem nav veikts darba vides riska novērtējums darbavietā, pēc uzņēmuma lieluma (darbinieku skaits)

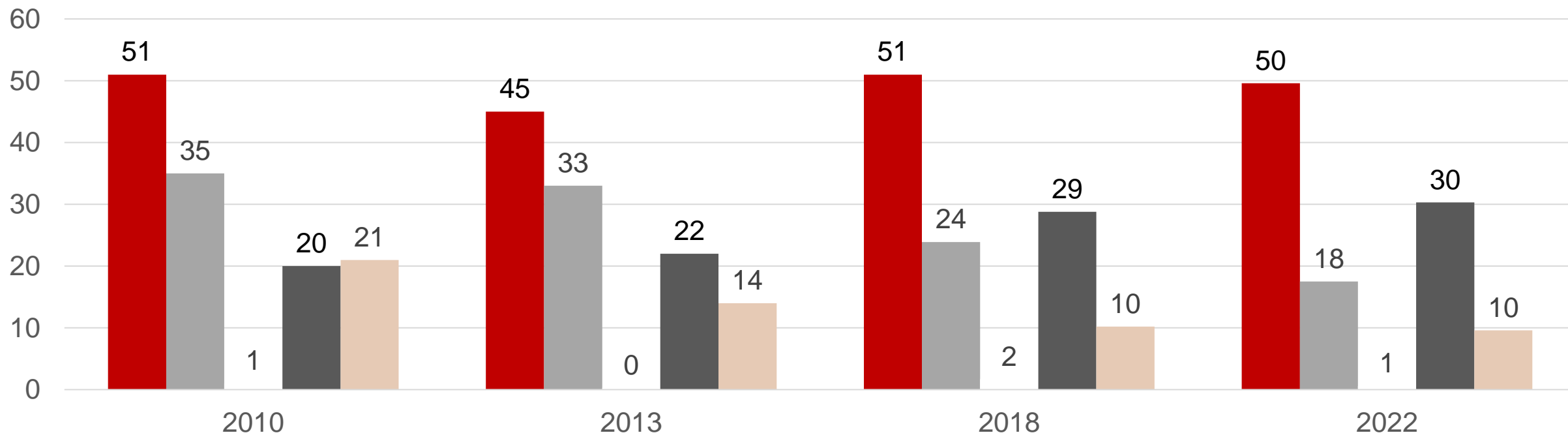
Darba devēju aptaujas, aptuveni 1000 respondentu vienā aptaujā

Uzņēmumu grupas, kurās visretāk darba vides riska novērtējums veikts pilnībā – 2022.gads

- Nozares:
 - » zivsaimniecība (13,8%);
 - » tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošana (23,2%);
 - » metālu, gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas (27,0%);
- dibināti pēc 2016.gada (23,6%);
- vietējās īpašumtiesības (31,7%);
- privātais sektors (32,1%);
- nav uzticības personu (29,9%) un arodbiedrību (32,1%);

Darba vides riska novērtējuma veicēji, %

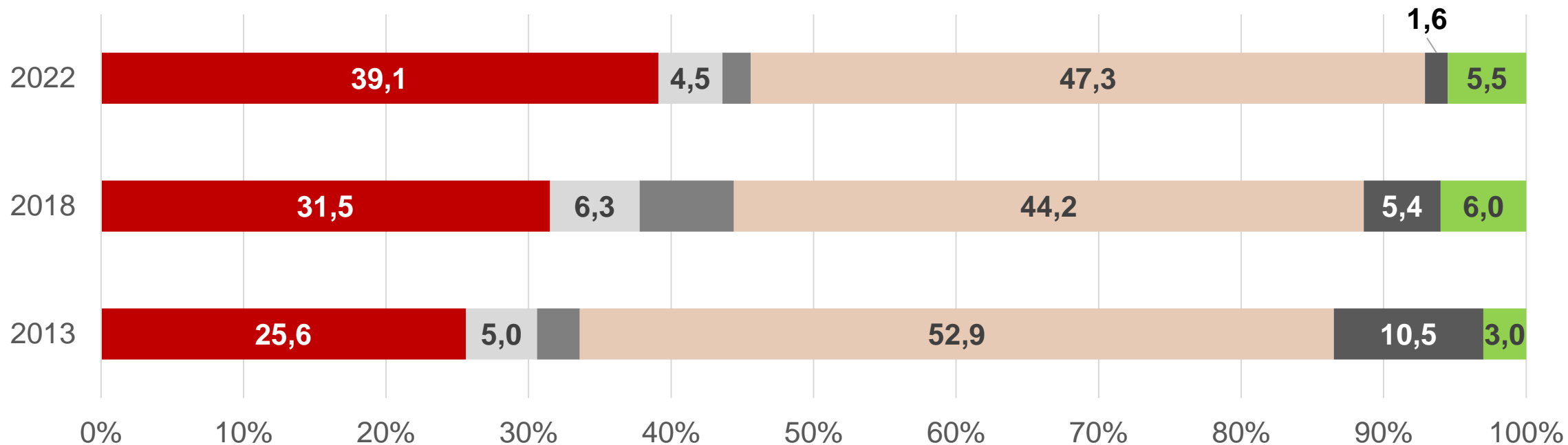

- Pats darba devējs
- Darba aizsardzības speciālists
- Darba aizsardzības daļa
- Kompetents speciālists darba aizsardzībā kā ārpalpojuma sniedzējs
- Kompetenta institūcija

Darba devēju aptaujas, aptuveni 1000 respondentu vienā aptaujā

Nodarbināto īpatsvars, kas ir piedalījušies savas darba vietas novērtēšanā (%)

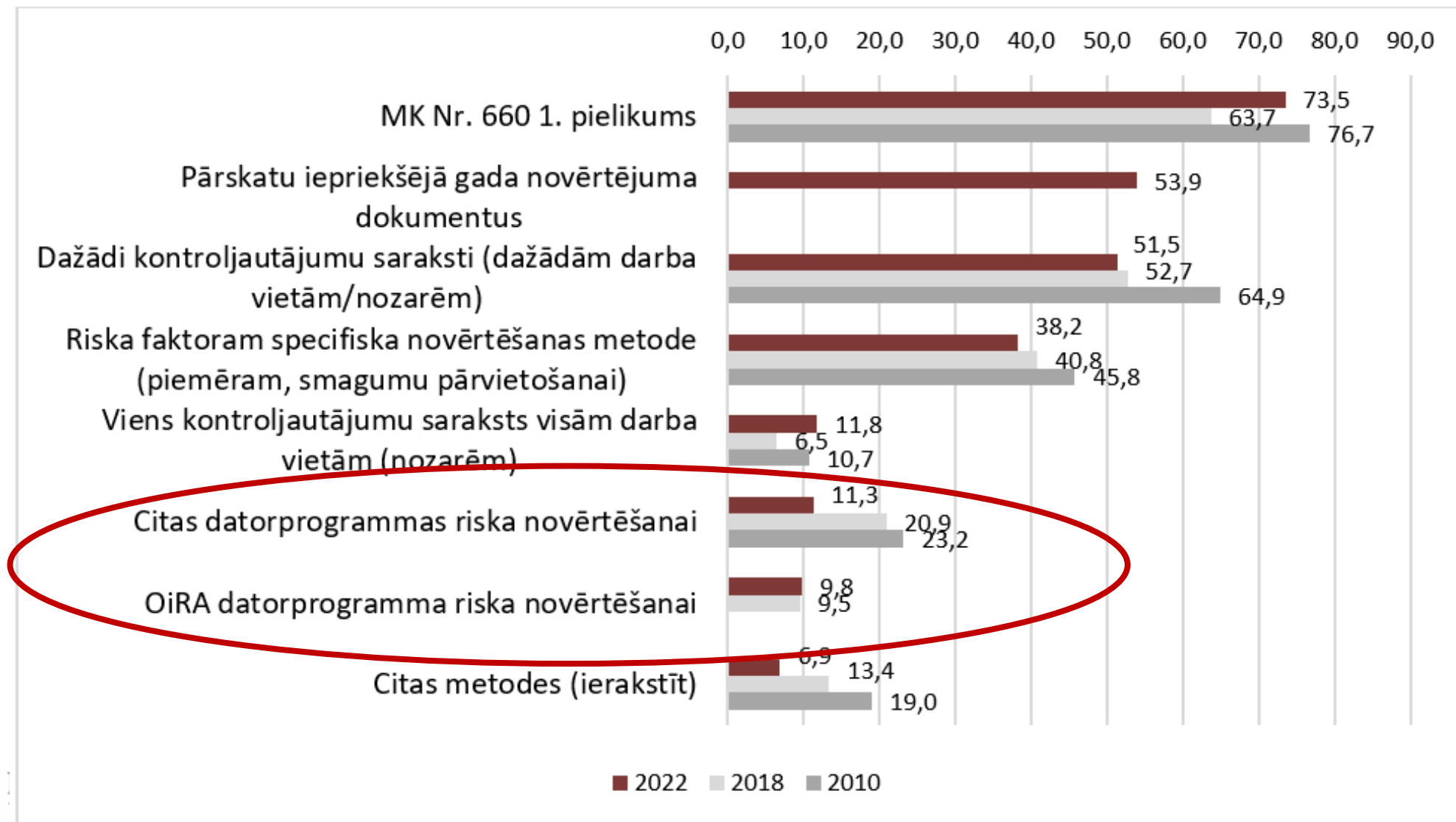

- Jā, tika uzdoti jautājumi par darba vietu un veselības sūdzībām
- Jā, bet tas bija formāli, neviens ar nodarbināto nerunāja
- Nē, bet piedalījās kolēģis, kurš strādā tajā pašā darbavietā
- Nē, nav piedalījies
- Darba vides riska novērtējums nav veikts
- Grūti pateikt/NA

Nodarbināto aptaujas rezultāti, pētījumi "Darba apstākļi un riski Latvijā"

Darba aizsardzības speciālistu īpatsvars pēc viņu izmantotās metodes darba vides risku novērtēšanai, %

Kas lieto OiRA?

- 2022. gadā - 3,5% darba devēju norādījuši, ka lieto OiRA (2018. gadā - 1,7%);
- Nav būtiskas atšķirības rīka lietošanā atkarībā no nodarbināto skaita:
 - » 1-10 nodarbinātie – 3,1%
 - » 11-49 nodarbinātie – 6,2 %
 - » 50-249 nodarbinātie – 6,6%
 - » 250 un vairāk nodarbinātie – 0,4%

Darba devēju aptauja

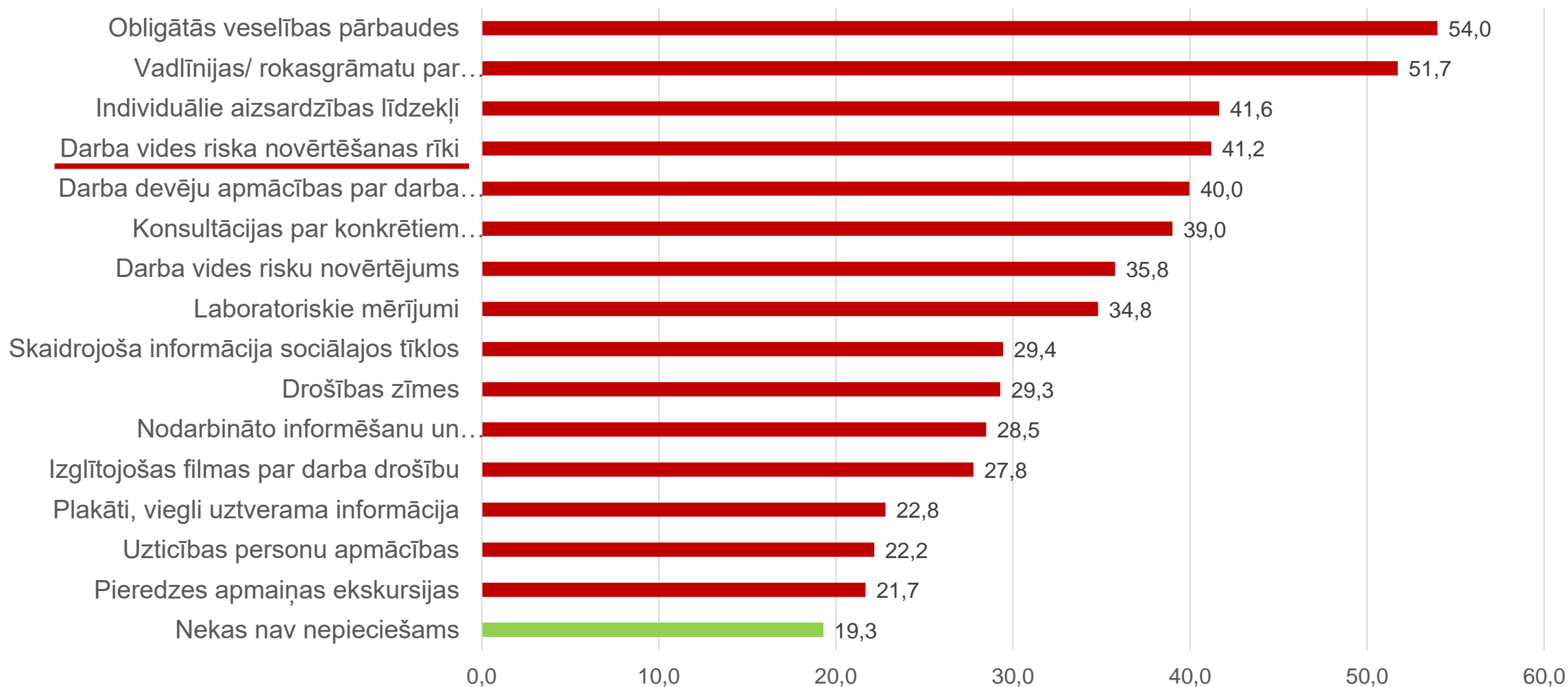
Darba devēju fokusgrupu diskusijas

■ Mikrouzņēmuma pārstāvji:

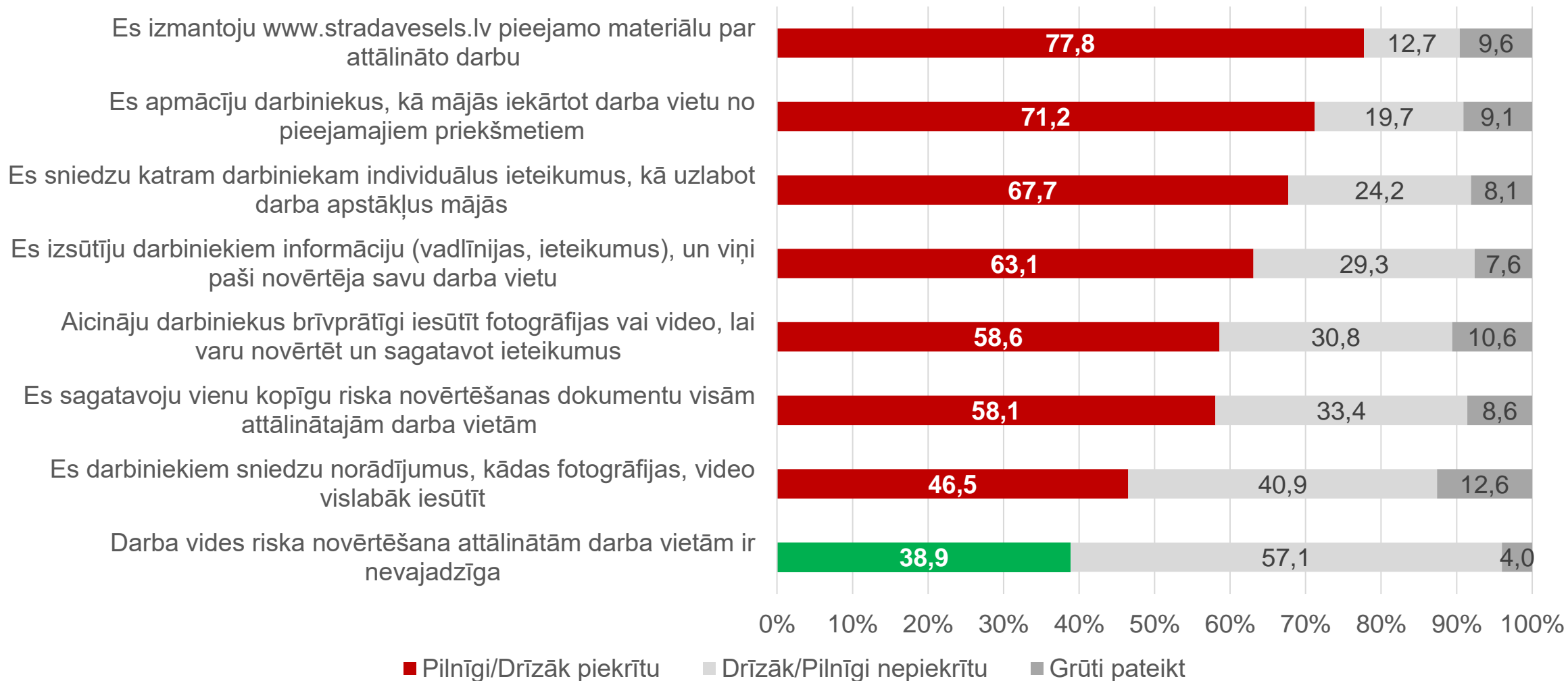
- » *“... mazajam uzņēmējam, nu, ja viņam pasaka: “Tev jāievēro tas, tas, tas..., normatīvi tādi, tādi”. [Tas ir] ārkārtīgi nepārskatāmi, nepārredzami. Praktiski ir vajadzīgs pilnīgi vienkāršs karkass un pēc tam, ja. OiRA ir ļoti laba.”*
- » *“Pedagogi strādāja attālināti un vadīja nodarbības pirmajā COVID vilnī. Es kā darba aizsardzības speciālists veicu risku novērtēšanu OiRA interaktīvajā rīkā, konsultējoties ar kolēģiem.”*
- » *“Man liekas, ka ir laba tā lieta, kas mums ir online – tā OiRA un vēl tur vairāki teiksim tie rīki, ko uzņēmums pats var izmantot.”*

Darba devēju īpatsvars (%), norādot, kāda veida bezmaksas palīdzību darba aizsardzības jomā vēlētos saņemt

Darba vides riska novērtēšana attālinātajām darba vietām (darba aizsardzības speciālistu viedoklis)

- Uzņēmuma DAS: *“Mums šobrīd ir sagatavota ... online anketa, office forms formātā un par pamatu anketai ir ņemts šis stradvesels.lv pašvērtējuma materiāls par monitoru, galdu, krēslu...”*
- Uzņēmuma DAS: *“Darbinieki iesūtīja bildes, bildes lūdzām uzņemt tā, lai var saprast, kā stāv tas krēsls, kā izskatās. No kurienes gaisma krīt un tā tālāk – no vairākiem leņķiem to darba vietu. Un tad principā gāja cauri katriem tiem riskiem, kurus normālā ofisā, darba vietā ir – fizikāliem, fiziskiem, traumatiskiem, nu visiem, visiem riskiem. Un arī psihoemocionālajiem...”*
- Lielā uzņēmuma pārstāvis: *“Šis process tika veikts izmantojot attālinātās saziņas metodes pārrunu formā.”*

KOPSAVILKUMS

- Daudzi rezultāti liecina, ka tuvākajos gados darba aizsardzības līmenis Latvijā neuzlabosies:
 - » Pandēmijas dēļ mazāk uzmanības tiek pievērsts tradicionālajiem darba aizsardzības jautājumiem;
 - » Ārpakalpojumu sniedzējiem ir pārslodze (laika trūkums, tā ietekme uz pakalpojumu kvalitāti);
- Darba aizsardzībā digitalizācijai ir milzīgs potenciāls:
 - » salīdzinoši maz izmantoti digitālie rīki, bet darba devējiem ir vēlme tos lietot;
 - » COVID-19 nav būtiski ietekmējusi digitalizācijas līmeni darba aizsardzībā;
- **Vai darba aizsardzības speciālisti ir gatavi mainīt savu darba veidu, izmantot digitālos rīkus?**

2023. gada 29. maijs

Darba vides riska novērtēšana digitālajā laikmetā – pētījuma “Darba apstākļi un riski Latvijā rezultāti”

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

VITA BREVIS ARS LONGA

Ivars Vanadziņš,
Linda Paegle, Kristiāna Venžega, Lāsma Akulova, Svetlana, Lakiša

Kontakti: ivars.vanadzins@rsu.lv